

Zadání: Z následujících pěti případů si vyberte dva, které zpracujete písemně. Případy musí být voleny tak, aby byl jeden z nich z kategorie válečných zločinů a jeden z kategorie zločinů proti lidskosti. Ostatní případy si promyslete!

a) válečné zločiny

1. Případ se týká poslední fáze války, k níž došlo na území bývalé Jugoslávie. Šlo o konflikt probíhající od března do srpna 2001 na území státu Severní Makedonie, v němž proti sobě bojovaly – v několika časově omezených operacích – ozbrojené složky Makedonie a příslušníci Národní osvobozené armády (NLA) tvořené kosovskými Albánci. Během celé doby konfliktu zahynula necelá stovka osob a několik desítek tisíc muselo opustit své domovy.

Během jedné operace obsadila makedonská policie vesnici, ve které se údajně nacházely osoby spojené s NLA. Během operace bylo nicméně zastřeleno také několik civilních osob, další byly podrobeny mučení a mnoho domů bylo úmyslně vypáleno. Obviněný, pan T., nicméně popíral, že by tyto činy mohly být považovány za válečné zločiny, neboť události v Makedonii nelze považovat za ozbrojený konflikt, nýbrž za vojensko-policejní operaci namířenou proti teroristické skupině.

2. Skutkové okolnosti případu i osoba obviněného jsou totožné jako v případě předchozím. Podstata argumentu pana T. nicméně spočívala v tom, že dotyčný se nemohl dopustit žádného válečného zločinu, neboť operace namířená proti NLA byla legitimní a představovala ze strany Makedonie výkon jejího práva na sebeobranu zaručeného mezinárodním právem.

3. Pan A., byl starostou města Taba ležícího západně od rwandského hlavního města Kigali. Po vypuknutí násilností se mnozí Tutsiové uchýlili do blízkosti městského úřadu ve snaze získat zde ochranu. Pan A. byl obviněn, že se přímo či nepřímo podílel na vraždách, mučení a dalších válečných zločinech (ve smyslu Protokolu II k Ženevským úmluvám) spáchaných na Tutsích, kteří se shromáždili v okolí úřadu, případně se nacházeli na jiných místech. Dotyčný se bránil mj. tím, že jako starosta města nebyl příslušníkem ozbrojených sil a nijak se osobně nepodílel na ozbrojeném konfliktu mezi armádou a tutsijskými povstalci. Z tohoto důvodu nelze jeho kriminální činy považovat za válečné zločiny.

S ohledem na přednášku posuďte a zdůvodněte, zda je argumentace žalovaných pana A. či pana T. správná. Pokud nelze situaci posoudit jednoznačně, uveďte, které okolnosti jste zvažovali a k jakým možným závěrům lze dospět.

b) zločiny proti lidskosti

4. Pan Š., byl obviněn z mučení chorvatských vojáků v táboře Ovčara, kam byli dotyční internováni poté, co jugoslávská armáda dobyla město Vukovar. Obviněný nicméně namítal, že v jeho případě nemohlo dojít k spáchání žádného zločinu proti lidskosti, neboť údajné oběti byly příslušníky chorvatských ozbrojených složek, nikoliv civilisté. Z definice zločinu proti lidskosti přitom vyplývá, že takový zločin může být spáchán jen tehdy, dojde-li k útoku na civilní obyvatelstvo. To tedy znamená, že oběti zločinu – v tomto případě mučení – musí být civilisté, a nikoliv vojáci, jako tomu bylo v tomto případě.

5. Pan H., byl obviněn z toho, že v dubnu 1994 se jako příslušník rwandských ozbrojených sil podílel na cíleném usmrcení pana R., politického oponenta (tehdy) vládnoucí strany MRND (šlo o stranu sestřeleného prezidenta Habyarimany). Obviněný uznal, že čin spáchal. Bránil se však tím, že k činu došlo 8. dubna 1994. Tedy v době, kdy sice v některých částech Rwandy již probíhalo masové vraždění Tutsiů a odpůrců strany MRND, nikoliv ale v prefektuře Butare, městě Ngoma, kde byl čin spáchán.

S ohledem na kritéria uvedená v rozsudku ICC Ongwen (zadání z minulého týdne) uveďte, zda a z jakých důvodů lze nebo nelze mít za to, že se žalovaní pan H. a pan Š. dopustili zločinů proti lidskosti. I v případě, že odpověď není jednoznačná, u každého kritéria uveďte, co jste zvažovali.